

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna petletna vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 kr. če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvu (administracija) in ekspedicijski, Poljanska cesta h. št. 32.

Vredništvo

je na Poljanski cesti h. št. 32.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 15 gl. — kr
Za pol leta . . . 8 " — "
Za četrt leta . . . 4 " — "
Za en mesec . . . 1 " 40 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 13 gl. — kr
Za pol leta . . . 6 " 50 "
Za četrt leta . . . 3 " 30 "
Za en mesec . . . 1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. več na leto.

Posamezne številke veljajo 7 kr. Izhaja vsak dan, izvenredne delje in praznike, ob 1/2 popoldne.

Nemštvo in grof Taaffe.

IV.

Kranjska ima še le eno samo meščansko šolo in ta je na meji Kranjske v Krškem in je poleg tega nemška. Meščanske šole imajo velik pomen za praktično življenje. Zato bi bilo dobro, da bi slovenski mestni zbor se potrudil, da dobi Ljubljana dobro slovensko meščansko šolo. Res imamo v Ljubljani gimnazijo in realko, ali noben teh zavodov ne more nadomestiti meščanske šole. Meščanska šola ima namen za praktično življenje izobraževati ljudstvo, uči to, kar potrebuje kupec in obrtnik, spodnja gimnazija in realka pa pripravljate za višje študije. Nam Slovencem ne manjka toliko učenih ljudi, kakor izobraženega srednjega stanu. Tega nam bo pa izgojila le dobra meščanska šola.

Še bolj kakor deška, je pri nas dozdej bila popačena dekliška odgoja. V vseh dekliških šolah se je ponemčevalo. Res malo je gospá in gospodičin v našem mestu, ki bi znale dobro slovenski govoriti. To je vzrok, da se celó pri narodnih rodovinah doma nemški govori. Tudi pri volitvah so že nam ravno gospé včasih dosti skazile. Marsikteri mož bi bil volil naroden, ali njegova ponemčena soproga ga je pregovorila, ker ni spodobno, da bi volil kandidate one stranke, ki vsiljujejo tisto surovo slovenščino. Še pri zadnjih volitvah je neka gospá na starem trgu na vse kriplje prigovarjala moža, da naj voli Nemce, ali njen soprog, pravi narodnjak, se ni dal zapeljati od svoje žene, kakor Adam od Eve. Gotovo se je še več podobnih slučajev pripetilo, ki so pa, imeli slabši izid, ali mi jih nismo zvedeli. Mi zavoljo tega vse krivde ne izvrčamo na žene, ker mnogo je kriva njih napačna nemška od-

goja, ki jim je vcepila predsodke, ki se jih pozneje znebiti ne morejo, dostikrat pa tudi nočejo. One ne poznajo slovenskih zadev, toraj tudi o njih soditi ne morejo. Sicer pa, kar se politike tiče, jim rečemo, kar sv. Pavel pravi o cerkvi: Mulier taceat in ecclesia, tako tudi o političnih zadevah naj ženska molči. Stori pa lahko kaj boljšega. — Kar materno sree vcepi otroku, rado ostane do groba. Mlado dete laglje sprejema razne vtise; če se v mladosti nauče ljubiti svoj rod in dom, se bo ohranila ta ljubezen do črnega groba. Koliko naših najboljših sinov, ki so za svoj rod prestali toliko britkosti in težav, se ima za ljubezen do svojega naroda zahvaliti le svoji materi. Jezik, v katerem se je s kom pogovarjala mati, mu ostane mil do groba. V društvenem življenji ima ženstvo silo velik vpliv. Kolikokrat se govori nemški samo ženskam na ljubo! Zato je treba, da dobimo narodno ženstvo, tedaj treba slovenskih dekliških šol. Dekliške šole v Ljubljani naj se vse poslovenijo. Dekletom je še manj treba nemškega jezika, nego dečkom, ker te ne gredo s kupčijo po svetu, jih ne jemljejo v vojaštvo itd. Da se pa tudi gospodične morejo dalje izobraževati v slovenskem jeziku, bi bilo dobro, da se ustanovi slovenska višja dekliška šola v Ljubljani. Imamo jo sicer v tukajšnjem in menda tudi škofjeloškem samostanu, „a kaj bo to za toliko ukaželjne mladosti!“ A odpraviti se mora pri dekliških šolah vse ponemčevanje, kterege č. gospem nunam ne očitamo, ker ravnati se morajo po zapovedih in ukazih postave in nadzornikov. Nočemo sicer s tem reči, naj bi nobena ženska nemškega ne znala, ne, qui bene distinguit, bene docet; Hčere premožniših ali višjih stanov naj se le učijo nemški, pa naj se učijo na podlagi slovenščine, naj učijo se temeljito tudi sloven-

skega jezika, kar se vendar prej spodobi, kakor angleškega in drugih ptujih jezikov. — Bodi zadosti.

Da dobimo dobre slovenske ljudske šole, je treba sposobnih slovenskih učiteljev. Te pa nam more dati le slovensko učiteljske. Kakor povsod, se je tudi tukaj od nekdanj nemškutarilo. Nič nimamo proti učenju nemškega jezika; učitelj se šteje že k bolj izobraženim stanom (saj tako bi imelo biti), učitelj mora svoje učenje nadaljevati z lastnim branjem in učenjem in v nemškem jeziku mu je široko polje odprto, enako polje se mu odpira kar se tiče otročje odgoje, v kateri mora tudi vedno napredovati; a zopet rečemo, kar smo že večkrat rekli: Učitelj naj se prej slovenščine temeljito uči in na slovenski podlagi naj se potem uči nemščine. Kako žalostno je pač, če učitelj vé visoke reči v tuščini govoriti, še večje pa znabiti si domišljevati, v slovenščini pa znabiti ne zna navadnega pisma pravilno pisati. — Zatorej tudi to naj se predrugači in mestni odbor naj ves svoj vpliv na to obrača, da v novem učiteljskem izobraževališči se v tem smislu postopa, da dobimo tako s časoma poštene ljudske učitelje, ki ne bodo visoko po zraku letali in muh lovili, najpotrebneje pa zanemarjali.

Politični pregled.

V Ljubljani, 24. novembra.

Avstrijske dežele.

Dunajski socijalisti so imeli svojo tiskarno skrito v kleti na Laksenburški cesti št. 67. Tiskalnica je bila razdrta in v kleti v pesku in premogu zakopana. Dobili so tudi omarico s črkami, ki so popolnoma enake z onimi, s kterimi se je tiskala brošurica „Erste

Listek.

Popotne črtice iz domačije.

(Dalje.)

Fantje pa ne nehajo, marveč pritrkavanje v zvoniku gre dalje. Jaz tudi. Pridem na pokopališče, kjer je polno križev in spominkov. Imenitni zá-me niso, ker kdo bo poznal tu v miru počivajoče ljudi, ki ni tu domač! Tam ob strani pod hribom pa je mal izbuhek in v njem je brati ob straneh na spominkih imeni Porenta. Bila sta dva župnika zaporedoma enakih imen, prvi drugemu stric.

Ime zadnjega, Lukeža, komu ne bo znano! Saj je slovel ne le po svojem kraju, marveč po svetu kot čebelar. Čebeljak njegov je zdaj zapuščen, le par panjev je še, ktere je pustil tu odišli gospod kaplan; klop, na kateri je sedel in gledal svoje priljubljenke, samotna je tudi, žaluje po nekdanjem gospodarji.

Pa to spreleta človeka, ko hodi po pokopališči, kjer vendar ni čebel. Nekaj pa je tu, kar mi med križi vstavi oko in nogo in to ste besedi „Terček & Nekrep“, zapisani na križi.

„Saj to ni mogoče, moj prijatelj Francelj Terček, s kterim sva svoj čas v Alojzijevišči žrnkolala, vendar ne bo tu ležal pokopan, še manj pa njegov drug.“ Tako si mislim in stopim bliže. Ej, da bi ga koklja brenila — tega Franceta! Svoje ime je dal na ono stran, da se vidi, od kod je križ. Pa taka reklama je nevarna. Naj jaz obrnem križ proti grobu, pa je tam brati, da pod njem leže kosti firme „Terček & Nekrep“. Pa tako hudoben nisem, marveč svojemu prijatelju želim še prav dolgo življenje, saj nas ni veliko več tistih.

S pokopališča smuknem nekoliko ob obzidji preko gorovja. Pa to je prestrmo. Če človek pogleda v grapo, mora že hribolazec biti, da mu ne nagaja vrtoglavost. Po tisti grapi pri teka in jo je gotovo tudi izdolbil si hudournik, o kterem sem prej govoril. Tu nič zá-te, toraj

nazaj po stopnjicah, gladkih kamenitih; koliko jih je, vé gospod Matija, jaz sem število pozabil. Veliko jih je pa, skoro preveč za človeka, ki nosi količjak trebušnosti po svetu — posebno navzgor. Na ovinku stoji staro znamenje, pa je lično popravljeno. Z višave je tudi videti obširno vas, hiše so tu vse z diljicami (šindeljmi) pokrite in koliko je razobešene turšice! Kakor da bi se bahali ž njo. Pa jo bote že pojedli, ljudje božji, Bog, če je ne bo preveč pozobal še davkar. Nekatere hiše so tu kar vpičene v skalnato steno, da lahko s hriba skoz streho naravnost v izbo padeš. Pa v Bohinji je povsod domá poštenost, pusti vrata odprta na stezaj in nastavi tam kup zlata, pa odidi; ko boš prišel nazaj, dobil boš vse, kakor je bilo, — — če ni šel memo kak tuj človek. O tatvinah ni tu nikjer slišati, malokdo pomni, da bi bil kdaj kak Bohinjec, če se ni zunaj kje spridel, obsojen zaradi tatvine. Varen si tu ti in tvoje blago, kakor pod najtrdnjšo ključavnico, če prav vse odprto pustiš. Naj si bodo

freie Presse Cisleithaniens“ (prvi slobodni tisk v Cislitvianiji). Zaradi tega prijeli so dva kovaška pomočnika, Rougeta in Männla, ter ženo prvega, Josipino Rouget, ter vse tri v deželno sodnijo odgnali. Da socialisti vendar nimajo pameti! Vse toži čez majhine zaslužke! Naj le vsakdo manj pijančeva in se stanu primerno oblači, pa ne bo nikjer pomanjkanja. Če pa hlapec tako obleko nosi kakor gospod in toliko ali pa še več pijače spi, kakor poslednji, ni čuda, da bi mu ne manjkalo in socialist stoji pred nami, kakor bi bil iz zemlje zrastel!

Gosposka zbornica nu Dunaji začne zasedanje 4. decembra ob 11. uri dopoldne. Na dnevnem redu je: Povedo se vloge, potem se voli član v denarstveno, železnično, v gospodarsko in državno pogodbeno komisijo.

Iz Moravskega. V začetku tega meseca je kupilo velehradsko podporno društvo, katero je z redko radodarnostjo osnoval kardinal grof Fürstenberg, grajščino Velehrad od njega posestnice, in tako je katoliško ljudstvo zopet dobilo, kar si je dolgo, dolgo želelo. — Za tisočletnico smrti sv. Metoda, ki bode l. 1885, se že snujejo priprave. Na podlagi obširnega programa se je ustanovil v Brnu odbor.

Mali obrtniki so se začeli gibati, zbirajo se, snujejo si pravila in sklepajo. Vsaka reč pride le s svojim časom, ljudje niso več vajeni novih osnov, in stvar zaradi zadrug se bode še le pojasnila. Politična deželna vlada je določila, da imajo zadruga obsegati sodnijski ali davkarski okraj. Precej so se oglasile trgovinske zbornice, in so svetovale, naj bode v okrajih le dvoje zadrug, in sicer jedna za rokodelce, druga za „proste“ obrtnike. Zoper to osnovo so se oglasili obrtniki od vseh krajev. Ker je tako ravnanje zoper § 106 obrtniške postave, ki govori le o enotnosti ali sorodnih obrtnih, menda tadi oblasti ne bodo ljudi v take zadruga silile. Pa tudi obrtniki so po nekaterih krajih zašli v napačno pot, ker hočejo razne obrti v enem in istem kraju skupaj v jedno ali več zadrug skupaj spraviti. Za sedaj je vlada prav vkrnila, ko je določila okraj, v katerem se imajo zadruga osnovati. V njem je že toliko obrtnikov jedne vrste, da lahko med sabo osnujejo zadrugo. Ko bi pa v enem okraju ne bilo dosti obrtnikov kake vrste, je pa v postavi za to v § 114 pomoč, ko se pravi, da vsaka zadruga z drugo lahko stopi v zavezo, a ne da bi zaradi tega nehala biti samostalna, le toliko se naravnja, da je zveza mogoča. Mesta se vé, se tukaj ne vstevajo, po njih je obrtnikov vsake vrste že toliko, da ima vsak obrt svojo zadrugo. — Sicer se na prvi hip navadno pravo ne zadene, skušnja bode marsikaj učila.

Iz Zagreba. Pod predsedništvom kraljevega komisarja barona Ramberga vršila so se 21. in 22. posvetovanja, da se odpravijo naopake pri pobiranju davkov v Zagorju in v nekdanji vojaški granici. Predmet tem obravnavam, pri katerih so bili navzoči septemvir

Bajer, viši denarstveni svetovalec Herkov in sekejski svetovalec Antoni, Mihalič, Sieber in Stajanovič, je bilo poročilo tistih odsekov, ki so bili poslani v spredaj imenovane kraje, da poizvedo pomanjkljivosti pri avtonomnem pobiranju davkov (občine so same pobirale davke in sicer tako, da se je ljudstvo zoper oderuho vzdignilo). Konferenca je sklenila izdelati navod v ravnilo odsekom, ki bodo poslani v te kraje, kjer se imajo pregledati občinski uradi. Sklenilo se je dalje, po nakazni poti izdati ukaze, da se stvar bolje vredi, ker ima biti v podlogo prihodnjim nasvetom. Vse to se je vršilo v porazumljenji z denarstvenim ministerstvom.

— **V Budapešti** so nadaljevali debato o zakonih med judi in kristjani. Za predlogo je govoril poslanec Mandl. — Emerih Szalaj, antisemit, polemizuje zoper predgovornika in poslanca Horvathu očita, da pride v zbor, kedar se o judih govori. — Poslanec Pulszky je za predloge. Oto Herman je govoril tudi za civilni zakon. On govori zoper govornike, katoliške duhovnike. Sedanja predloga mu je sredstvo, da se judje pridobé za volitve. — Istoci se na to oglasi, ter pravi, da antisemitizem ni zoper načela krščanstva in se zaradi tega sklicuje na pol-vladno glasilo rimske kurije „Moniteur de Rome“. — Govori potem ministerski predsednik Tisza, ki odgovarja predgovornikom, ter pravi, da predloga ni semitska, tudi ne antisemitska, marveč taka, kakor to tirja enakopravnost. Potem pa precej oestro govori zoper antisemite in pravi, ako agitacija ne bode prenehala in se bode rovalo po slovanskih in rumunskih listih zoper Madjare, bode zahteval, da se njemu ali komu drugemu izroča oblast strogo postopati zoper tako hujskanje. Dalje pravi, da ni še čas vpeljati civilni zakon, in da je zoper njega ne le ta ali una vera, marveč mnogo prebivalcev v deželi. Namešani zakoni so dovoljeni vsakemu veroizpovedanju, a le judom ne, tedaj se mu zdi enakopravnost, ako se tudi to dovoli. Govori še Pavel Somssich, ki zagovarja samogyski komitat nasproti judovskim rabukam. — K sklepu govori še poslanec Helfi za predlogo, ker njemu ta predloga ni napotje za vpeljavo splošno veljavnega civilnega zakona, marveč le priprava do njega. — Debata se ima nadaljevati.

Vnanje države.

Srbskih upornikov četovodje, ki so jih v Belgradu polovili, nimajo se nadjati ne milosti ne priznanašanja. Odvedli so jih v Zajčar, da se jim ondi zgodi, kar se je zgodilo s popom Milojem in dvema drugima — da jih bodo postrelili. Kaj bode posledica iz prelite krvi radikaleev, večni Bog ve; morda bi ne bilo slabo, ako bi bil Milan ubogal, kar ste mu avstrijska in nemška vlada svetovali čestitajoč mu, da je bil tako hitro upor kos, naj se ljudomilnosti rajši poslužuje, kakor pa skrajne strogosti.

štati zelja! Zelje in žgance — to je kakor polka in ples; žganec je v Bohinji tako slasten, zakaj pa zelje ne? Spominjam se, da mi je znanec pravil, da je nekje videl tudi sila slabo zelje, kar ni se hotelo zviti in strditi v glave, ampak vse je delalo le „ušesa“; potem je pa on prijatelju, pri katerem je to videl, poslal nekaj stotin „flanc“ iz Trnovega ali Krakovega in glej! — glave so bile trde kot kamenje; dal je potem seme sosedom in zdaj imajo vsi lepo zelje. Kaj, ko bi Bohinjci tudi kaj takega poskusili? Pa čemu? Kdor ima tako dobre žgance, kakor Bohinjci, kaj bo maral za zelje! Take žgance bi najboljše zelje le pokvarilo, če bi si prav „flance“ ali seme naročili iz Krakovega.

(Dalje prih.)

Nemški cesarjevič je 23. nov. ob 11. uri zvečer, ko je minula predstava v gledišču, iz Valencije odšel v Madrid. Prebivalstvo ga je častno sprejelo, vendar na trgu vstave so nekteri živžgali.

Francozom so homatije v vzhodni Aziji sedaj najvažnejša zadeva. Med tem ko se v Parizu o kreditu pogovarjajo, in se o diplomatičnih obravnavah trosijo dan na dan novice, ki si nasprotujejo, začela se je že vojna ob Rudeči reki. Za Francoze bode kaj ugodno, ako Kitajci pobegnejo pri prvem strelu, a kaj potem, ako ostanejo in nočejo Francozom skazati te ljubavi? Potem bode pa Coubert zopet čakal šest tednov, da mu pošljejo pomoči.

Na Angleškem se število delavcev vedno množi, ki žugajo 4. decembra po premogokopih delo zapustiti, ako se jim plača ne poviša.

Francoske skrajne levice jeden poslanec je zahteval, naj se loči cerkev od države. Povod mu je bila obravnava proračuna za ministerstvo bogočastja. — Francozi bodo zopet tako dolgo delali, da bodo Boga na odpust poslali, kakor nekdanj o prvi revoluciji, ter na njegovo mesto pамет posadili, ktera jih bo enako na cedilu pustila, kakor jih je prvokrat.

Izvirni dopisi.

Iz Novega mesta, 19. nov. Dolenec je sirota; prav posebno pa bi smel to reči še o Novem mestu. Zadnji čas, tako se kaže, se je temu ubozemu mestu jelo goditi vedno slabše. Pozabilo nas je vse, železnica, ki bi nam gotovo nekoliko pomagala in bi je bili veseli, naj se že zvede do nas koder koli; kajti nekaj koristi bi imeli vsekako od nje.

Sedaj je pa tužno tukaj. „Narodni dom“ zdihuje; akoravno pričeti, ne more se dovršiti. V njem Čitalnica naša miruje in spi, česar smo sami krivi. Do zdaj se še kar ne kaže znamenje, da bi se obrnilo na bolje. Oj, kaj ne zakrivi nespametna needinost!

Dobil je Novomeščan in še dobiva kak soldek od študenta in vojaka. Toda tudi tu se nam kaže žalostna. Dijakov je veliko manj nego prejšnja leta. Pravijo, da jih tako malo ni bilo že dolgo. Zgornja gimnazija jih baje še 40 nima. Bati se je, da tam bomo celó zgubili više 4 razrede, ako se ne pomnoži ali če se celó zmanjša število učencev. Razun pomanjkanja železnice se še različni drugi vzroki pripovedujejo po mestu, da gre razevet naše gimnazije rakovo pot, dasi se dijaki res zdatno pedpirajo od tukajšnjih dobrotnikov — jaz jih vendar tu ne bodem pretresoval.

Vojakov imamo nekaj deželnih brambovcev. In tudi tu nas nekteri strašijo, da jih bomo zgubili. Mi tega ne verjamemo radi; kajti bila bi nam huda rana, koje nas Bog varuj!

Ker sem že govoril o dijacih, povem še nekaj. Zvedel sem, da je pričel pretečeno nedeljo g. katehet dijakom slovensko pridigovati — doslej je bila vedno nemška ekshorta. Hvala Bogu, sem djal, vendar so enkrat viši sprevideli nespamet — besedo božjo v tujem jeziku dijakom oznanovati, ki so brez izjeme vsi Slovenci. Veselili se bodo pa te prenaredbe tudi drugi ljudje; kajti prepričani smo, da bode frančiškanska cerkev odslej pri dijaški maši bolj napolnjena nego je bila odslej.

Dijaki so danes praznovali god naše presvite cesarice s sv. mašo ter so imeli celi dan prosto. Sinoči pa so napravili koncert — muzikalno-deklamatično razvedrico — v katerem so pokazali, kako izvrstne moči ima naša da si slabo obiskovana gimnazija. Zahvale gre to pred vsem izvrstnemu njihovem učitelju, g.

Bohinjci že vrojenci ali priseljenci, tatvina je pri njih neznana reč in če bi tujecev ne bilo, bi ne bilo nikdar nič slišati o nji.

Odpritrkovali so bili že davno, ko sem jaz prišel na polje. Dolg ta sprehod proti potoku ni, pa prijeten je vendar. Dve siroti, to je: dva zapuščena psa, ki sta imela potovanje za svojim gospodom še pred seboj, sta me spremljala po poljskih potih, eden je vtikal nos v mišje luknje ter brskal, kakor da bi imel izkopati zlato ali vsaj srebro. Njive so bile gole, samo tu in tam še kak zelnik s sila zanikrnimi zeljnatimi glavami.

Ne, Bohinjci, zamerite mi ali ne, to niso glave, to so k večjemu uhani, kakoršne naš Krakovec z zaničevanjem gleda. Tudi v farovžu sem tretji dan videl tako revno zelje, ki so ga ribali. Kaj je to? Mar zemlja bohinjska ne rodi in ne izredi trdih glav, kakor hrustanec? Ali morda ljudje ne znajo ali ne marajo gle-

gvardijanu P. Hugolinu. Dodali so nemškimi in slovenskim pesmam in deklamacijem še šaljiv prizor iz ljudske šole z „nemčurškim“ učiteljem, ki je obilne odlične poslušalce razvedril in pripravil v radosten smeh.

Nadjamo se, da je bila z večerom zadovoljna tudi tukajšnja dijaška podpora družba, kajti prostovoljni darovi se imajo obrniti ubogim dijakom v korist.

Pod Čavnom, 17. nov. Pred nekoliko tedni potikal se je letos že v drugo po tukajšnji dolini gospodič, čedno oblečen, ter je prodajal protestantovsko biblijo. Glavnih cest in večjih vasi se sicer navadno ogiblje, toliko bolj srčen je pa po stranskih potih in malih vaseh. Če ga vprašaš, odkod ima dovoljenje za prodajanje, povdarja in kaže ti le neko dovoljenje iz Trsta in semtertje usti se o nekem višjem poslanju z Dunaja, rekoč: „Jaz sem poslan z Dunaja, jaz moram prodajati in širiti sv. pismo, meni je to zaukazano itd.“

Pa — čemu to? Kaj je temu namen? Protestantovska biblija se katoliku brez nevarnosti v roke dati ne more, čemu tedaj to prodajanje med čisto katoliškim ljudstvom? Kaj hoče katolik s tako, po lastnem Lutrovem nagnjenju spačeno biblijo, saj še originalne, tedaj prave, cerkev neučenim prebirati odsvetuje, zaradi težavnosti jo razumeti. „Nihče naj ne misli, da razumi sv. pismo, pisal je svoje dni sam Luter, razun ako je sto let s preroki, z Janez Krstnikom in z apostelnimi vladal cerkev; mi smo reveži in to je resnica.“ Odkod tedaj mora biti dotični prodajalec tako podučen in razsvitljen, češ, da „brez biblije ne more biti nobeden zveličan“, ako je ne razumi? Po teh njegovih besedah gorje tedaj vsem, ki biblije ne berejo, nimajo, da, celó je ne poznajo ne! Čuden pač ta novi nauk!

In — ako bi res bilo, kar agent ljudem zastopati daje, zakaj hodi po stranskih potih, po stezah in večidel le po odstranjenih vaseh? zakaj se ogiblje duhovnov? zakaj nima sreče in usmiljenja do vseh enako in brez razločka stanu? zakaj hoče ene zveličati, druge pa v temi pustiti? Ako se po njegovih besedah brez biblije ne more nobeden zveličati, naj nosi ta nauk vsem, vsem brez razločka! saj do zveličanja imamo menda vendar vsi pravico. Kaj morda ne? Na dan, na svitlo!

Če pa protestantovska biblija k zveličanju ni tako potrebna, kakor prodajalec njen trdi, in to je gotovo da ne, čemu pa motiti in slepiti ljudstvo? Čemu ga vznemirjati? Odkod ta pravica? Kaj hoče ljudstvo s temi biblijami? Kaj si hoče z golimi psalmi? Kaj z visoko pesmijo (Cantica Cantorum), če tega ljudstvu nikdo ne razlaga? Ali gospodič ni le barantač, ampak bega ljudstvo kar naravnost v njegovem verskem prepričanju. Tako n. pr. daje semtertje zastopiti, da je maša njegovih bolja kot naša, da je Kristus sam zapovedal prebirati sv. pismo itd. Pa — kje je tista maša? Kdo jo je dal? „Saj je notri pisano“, izrazil se je oni gospodič nekje, „kako je Kristus sv. mašo postavil?“ Je li pa to dovolj? Je li to že sv. maša, kakor se v navadnem pomenu jemlje? Zakaj slepiti ljudstvo? In kje je Kristus sam ojstro zapovedal prebirati in brati sv. pismo?

Ako so dalje prodajalčeve biblije tako važne, zakaj pa jih poprej ljudem pregledat ne daje, da se sami prepričajo in vidijo, kaj kupijo? Zakaj to svojo kramo tako tišči in jo malo ali nič v roke ne dá, preden se mu ne

odšteje umazanih tistih krajezarjev? Saj kupec ima vendar pravico si stvar ogledati, preden jo kupi. Kaj ne? Mačke v mehu menda vendar nihče — tudi najpriprostejši kmet — kupiti ne mara. „Poštena reč se ne skriva?“ A tu tiči zvižaja. Mož v gosposki suknjici svojo nalogo dobro razumi.

Biblije in vsakršne svetopisemske prestave morajo imeti dovoljenje od cerkvenega predstojništva. Prodajalčeve pa tega nimajo. Dalje — čemu razgrinja prodajalec pred vsakim hišnim pragom razgaljeno ono kožo z nekaterimi revnimi podobami, ter trdi (per fas et nefas) ljudem, da to, kar kažejo podobe, je tudi v bukvah?! Kako to? saj Luter sam bil je celó nasproten vsakim podobam in teh nikjer, tudi v cerkvi trpeti ni mogel! In zakaj pa saj ene podobice v svoje tako hvalisane molitvene bukvice ne vtakne? saj molitvene bukvice brez nobenega, da, najmanjšega znamenja kake podobe niso v očeh katolika nič. Njegove biblije so čisto gole. Pa kaj bi še dalje hodil, — dotični agent vé že, da so njegove bukve dobre, čeravno jih duhovniki prepovedujejo. En dokaz. Ko njegove edino zveličavne biblije nikdo tu kupiti ni hotel in mu je kar naravnost povedal, da biblija nima dovoljenja od cerkvene pravice kakor se zahteva, da je nam katoličanom prepovedana, da naši duhovni ne učijo kaj tacega kupovati, temveč strogo prepovedujejo, zadržal se je oni gospodič nad njim, rekoč: „Ja, ker so duhovniki neumni, kakor ste vi drugi!“ Druzega komentara k namenu agentov, mislimo, da mi ni treba. To je pač prav po Martin-Lutrovem. Se li ne pravi to ljudstvo zvičajno od njegove vere odvrčevati? „Čujte toraj višji in nižji, ker „vaš zopernik hodi okoli kakor rjoveč lev, ter gleda, koga bi požrl.“ „Varujte se krivih prerokov, ki pridejo k vam v ovčji obleki, so pa znotraj dereči volkovi.“ Toraj pozor!

Domače novice.

(*Matica Slovenska*) bo imela svoj letni občni zbor 5. decembra t. l. Matične knjige se bodo, kakor čujemo, začele razpošiljati prihodnji teden. — Red zborovanja priobčimo prihodnjič.

(*Tretji občni zbor za duhovne ljubljanske škofije*) bil je v sredo 21. t. m. Zbralo se je 36 udov, med njimi več č. gg. poverjenikov.

Predsedoval je preč. g. prof. dr. Čebašek, namesto obojelega preč. g. predsednika kanonika Kramarja.

Gosp. predsednik se v začetnem govoru zahvaljuje mil. knezu in škofu, da so dvorano za zborovanje prepustili blagovolili, omeni o potrebi društva, katero pripoznajo udje že s tem, da so pri društvu, korist pa ima posebno prilžnost poznovati odbor, kteremu se okoliščine drugim neznane, bolj odkrivajo. Podpirani pa so društvu tudi hvaležni, in to hvaležnost tudi dejansko naznanijo, ako okoliščine pripusté. Zahvali se presvitemu cesarju, ki so društvu podelili 100 gold., in navzoče povabi, naj v v znamenje hvaležnosti zakličejo trikrat Slava. Zbor navdušeno to stori.

Potem g. tajnik poroča o delovanju odbora v poslednjih treh letih, in dá račun, kako se je s premoženjem gospodarilo.

Najpoprej omeni, kako prekrasna dela so izrastla na polji krščanske ljubezni zadnja leta. Čim bolj si lažjivi humanizem hoče prisvojiti gospodstvo svetovno, tem živahnejše se je pričelo delovanje na polji krščanske ljubezni.

Pa kakor sploh človeškim napravam se tudi dobrodejnim društvom rado marsikaj očita. Eni trdijo, da dobrodejna društva dajo povod ne-previdnosti; češ, marsikdo si misli: če prav vse požnem, vsaj bom podpiran. — Res se to lahko sem ter tje prigodi, posebno če se podpora neprevidno deli, ali če ima kdo pravico tirjati podporo; — kjer pa se podpora deli po vestnem in resnem prevdanku, se to ne bo tako lahko pripetilo. Da se pa vsaka, tudi najboljša naprava zamore zlorabiti in se tudi res zlorabi, to se je vedno godilo in se bo. Ako se še celó Božje naredbe v slabo obračajo, kaj bi se človeške ne!

Drugi očitajo: ta ali uni je po nepotrebnem potrosil svoje imetje — lahko bi si bil kaj prihranil; ali: ta ni tako potreben, ni vreden, sam si je kriv svoje nesreče. — Pa kaj se če — on tega ni storil. Ali ga smemo zaradi tega pustiti v revni in pomanjkanji? Drakon bi bil to storil — nikdar pa ne bo tako ravnala krščanska ljubezen.

Zopet drugi mislijo, podporna društva niso umestna, kajti podporo prejemati ponižuje, žali čuti. Da, žali čuti in ponižuje, če se ponižavno deli, če se deli tako, da podpirani še globokejši čuti svojo nesrečo; če se deli nekako ostentativno, da jih mnogo to vidi; če se revščina, katero bi rad prikril, očitno objavlja. — To je res ponižavno in žali rahločutje. Če se pa deli v smislu krščanske ljubezni, naj ne vé levica, kaj dela desnica, to ne ponižuje, marveč združuje v ljubezni dobrodejnika in podpiranega, gine srce in blaga čutila zbujuje v njem.

Povod tej opombi dala je sem ter tje pismeno pa tudi ustmeno izražena želja, naj bi se imena podpiranih udov društva tiskala v letnem poročilu. Očitano je to zadeva nekoliko odbor, kakor bi on ne hotel tega storiti. Toda omenjati naj bo dovoljeno, da se je odbor moral ravnati po sklepu zadnjega občnega zbora, kjer je bilo z vsemi glasovi zoper dva določeno, naj se ne naznanjajo imena.

To je bilo merodajno, zaradi tega odbor ni v poročilih z imenom objavljal podpiranih.

Po tej splošni opombi prestopi poročevalec k poročilu delovanja odborovega v pretečenih treh letih.

(Dalje prih.)

(*Umrli*) je že tisti hlapec, o katerem smo poročali včeraj, da se je ponesrečil.

(*Prijazen opomin.*) Gospode učitelje na pripravniki za učiteljice prosimo, naj opominijo „gospice“ pripravnice, da bi se po ulicah proti vsakemu spodobno obnašale, posebno proti narodnjakom, ker tega nektore ne storé. Če bi ta opomin ne pomagal, utegnemo navesti fakta in imena.

(*Učiteljske službe.*) Na dvorazredni ljudski šoli v Jesenicah nadučiteljeva služba 500 gold. in II. druga učiteljska služba 400 gold. eventuelno tudi prosto stanovanje, do 20. decembra pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Radoljici. — Učiteljska služba v Šenčurji pri Kranji v stalno umeščenje. Plače 400 gold. in stanovanje. Prošnje do 20. decembra pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Kranji. — V Šent-Končijani pri Turjku učit. služba 450 gold. in stanovanje, do 10. dec. pri okrajnem šolskem svetu ljubljanske okolice.

Razne reči.

— Katoliško društvo rokodelskih pomočnikov v Šentvidu nad Ljubljano priredi v svojih prostorih v nedeljo 25. novembra 1883 veselico s petjem in tombolo.

— Goriški nadškof so imenovali za konsist. svetovalec prečast. gg.: Gabrielčič, vodja in prof.; dr. Jan. Flap, prof. bogoslovja, in Andr. Marušič, gimn. prof. Ad multos annos!

— „Katholischer Lehrer-Kalender“, herausgegeben vom kath. Pädagogium in Donauwörth. — Žetiti bi bilo, da bi to izvrstno knjižico dobil vsak učitelj na deželi v roke. Prav ljubeznjivo obdeluje učitelja v njegovih verskih in stanovskih zadevah ter govori o razmerah njegovih do domače duhovščine. Tudi organistom daje primerne migljeje. Stane 66 kr. — Opomba. Kdor priporoča knjigo želi dobiti, naj se v kratkem v katoliški bukvarni za-njo oglasi, ker se brez gotovega naročila nobena ne oddaja, pa potem tudi nobena nazaj ne vzame.

— Nova železnica iz Trsta v Benetke bo vseskozi po dva tira imela in bo južno železnico oškodovala. Konsoreji, ki jo bo gradil, je že za dotično dovoljenje prosil. Postaje bodo naslednje: Trst, Tržič, Červinjan (krajinska postaja), Latisana, Portogruaro, San Dona in Mesrte (Benetke). Laška železnica „Alta Italia“ gradila bo progo Mestre - Porto gruario, tržaški konsoreji pa Porto gruario - Trst.

— Imenovanje. Gospod Adolf Mo-settig, dosedaj predsednik trgovinske in pomorske sodnije in podpredsednik deželne sodnije v Trstu, imenovan je za predsednika deželne sodnije tržaske.

— Red železne krone III. vrste dobil je gosp. Pavel Sbisà, okrožne sodnije goriške predsednik.

— Nadvojvodinja Gizela, poročena princeza z vojvodom Luitpoldom bavarskim, povila je 22. t. m. ob 10. uri dopoludne sina. Dete in visoka mati sta zdrava.

Zahvala.

Preblagorodni gospod c. kr. deželni predsednik Andrej baron Winkler mi je povodom dvojne svečanosti, ki se je danes praznovala v prečastiti njegovi obitelji, poslal petdeset goldinarjev, da jih razdelim med uboge.

Usojam se v imenu ubogih za velikodušno to darilo javno izrekati najtoplejšo zahvalo.

Mestni magistrat ljubljanski

dné 22. novembra 1883.

Župan: Grasselli.

Telegrami „Slovenca“.

Pariz, 23. nov. Kamora je vkljub opozicije pravnega ministra sprejela predlog Roche-jev, da se ima plača nadškofa pariškega od 45.000 frankov znižati na 15.000 frankov ter da se odpravijo ustanove za semeniščnike.

Madrid, 23. nov. Nemški cesarjevič je dospel sem ter peljal se s kraljem ob živahnem vriskanju množice v palačo.

Madrid, 24. novembra. Kralj in in nemški cesarjevič, oba v ulanski opravi z redom zlatega runa, vozila sta se v odprtem vozu. Množica pozdravljala je najspoštlivejše. Več hiš je razobesilo zastave, med kterimi je bilo nekaj tudi nemških.

London, 23. novembra. „Reuterjev bureau“ poroča, da se kitajska vlada pripravlja za vojsko Francozom. — Tukajšnja policija prijela je dva človeka, ki sta imela pri sebi dva „peklenska stroja“, ktera bi bila, sprožena, veliko razdjala.

London, 24. nov. Nemško poslanstvo je zavoljo nameravanega napada prišlo pod policijsko nadzorstvo in stražo.

Kairo, 24. nov. Zastopnik avstrijsko-ogerskega glavnega konsulata v Kairi storil je v sporazumljenji s francoskim

generalnim konsulatom korake, da se Evropejem, kakor tudi konsulom in misijonarjem v Šudan pripravi ladija na Nilu, če bi je bilo treba.

Tuji.

22. novembra.

Pri **Maliči**: Reiling, kupec, iz Monakovega. — Herel, Berger, Glück, kupei, v Dunaju. — Dr. Hofmann, z Dunaja. — Anton Moritsch, drž. poslanec, s soprogo, iz Beljaka.

Pri **Slonu**: Karl Mildmer, kup. potovalec, z Dunaja. — Alb. Altmann, agent, z Dunaja. — Henrik Singer, iz Linea. — Viljem Bienenstock, iz Gradea. — Ferd. Kodjek, iz Maribora. — Janez Mesar, župnik, iz Boh. Bistrice. — H. Kumski, župnik, od Nove cerkve. — B. Sondini, iz Trsta. — R. Dolenc, iz Slapa. — Moric Scheyer, s soprogo, iz Radeč. — Filip Tanberger, s soprogo, iz Tržica.

Umrli so:

22. nov. Janez Repič, delavec, 43 let, ulice na grad št. 12, jetika.

V bolnišnici:

19. nov. Jožef Marinčič, dninar, 45 let, Exudat in pericordio. — Franca Božič, delavčeva hči, 14 let.

20. nov. Jovana Francelj, dekla, 20 let, kron. tuberkuloza.

Žitna cena.

Pšenica banaska 1 hkl. 9 gl. 40 kr., — domača 8 gl. 25 kr. — Rž 5 gl. 60 kr. — Ječmen 5 gl. 35 kr. — Ajda 5 gl. 60 kr. — Proso 5 gl. 35 kr. — Turšica 5 gld. 28 kr. — Oves 2 gl. 64 kr.

Dunajska borza.

23. novembra.

Papirna renta po 100 gld.	78 gl. 85 kr.
Sreberna „ „ „	79 „ 25 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	98 „ — „
Papirna renta, davka prosta	93 „ 30 „
Ogerska zlata renta 6%	119 „ 90 „
„ „ 4%	87 „ 05 „
„ „ papirna renta 5%	85 „ 15 „
Kreditne akcije	160 gld. 280 „ 50 „
Akcije anglo-avstr. banke	120 gld. 107 „ 75 „
„ avstr.-ogerske banke	837 „ — „
„ Länderbanke	107 „ 25 „
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	620 „ — „
„ državne železnice	310 „ — „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	216 „ 75 „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 119 „ 50 „
„ „ 1860	500 „ 133 „ 25 „
Državne srečke iz l. 1864	100 „ 171 „ 50 „
„ „ 1864	50 „ 170 „ 75 „
Kreditne srečke	100 „ 172 „ — „
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ — „
Rudolfove srečke	10 „ 19 „ — „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ — „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	102 „ 80 „
„ Ferdinandove sev.	104 „ 75 „
London	120 „ 35 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 70 „
Francoski napoleond.	9 „ 57 1/2 „
Nemške marke	59 „ 10 „

Pod gobrimi pogoji odda se

mesnica in gostilna

v najem. Več o tem pové Anton Kravanja, trgovec v Cirknici. (1)

Ranje. g. Gregorja Riharja pesmi

se dobivajo še vse pri sestri njegovi (gospodske ulice št. 4), le nekaj posameznih pól je pošlo. — Vljudno se priporoča vsem prijateljem ranjeega

(1) Jerica Riharjeva.

Orgljarska služba

oddaja se v (2)

Štangi nad Litijo.

Pogoji se izvedó pri cerkvenem predstojništvu.

Brez te varstvene znamke, postavno zavarovane, ima se to zdravilo po dr. Maliču smatrati kot poučeno.

Varstvena znamka.

Cvet zoper trganje, po dr. Maliču,

je odločno najboljšo zdravilo zoper protin ter reumatizem, trganje po udih, bolečine v križi ter živcih, otekline, otrpnele ude in kite itd., malo časa če se rabi, pa mine popolnem trganje, kar dokazuje obilno zahval. Zahteva naj se samo „cvetu zoper trganje po dr. Maliču“ z zraven stojčim znamenjem; 1 stekl. 50 kr.

Zahvala.

Gospodu J. pl. Trnkoczyju, lekarju v Ljubljani.

Moja mati so na protinski bolezni na nogi silno trpeli in razna domača zdravila brezuspešno rabili. Ko je pa bolezen čedalje hujša prihajala in vže več dni niso mogli stopiti na nogo, spomnim se na Vaš dr. Maličev protinski cvet za 50 kr., ter si ga nemudoma naročim. In res, imel je čudovit vseh, da so se po kratki rabi tega zdravila oprostili mučnih bolečin. S popolnim prepričanjem priznavam toraj dr. Maličev protinski cvet kot izvrstno zdravilo in ga vsakemu bolniku v jednaki bolezni priporočam. Vaši blagorodnosti pa izrekam najpripraviššo zahvalo, z vsem spoštovanjem udani

Franc Jug,

(16) posestnik v Smarji p. Celji.

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in sirupi.

Pomukljevo (Dorsch)

najboljše vrste, izbrano zoper bramore, pljučnico, kožne izpuške in bezgavne otekline. 1 stekl. 60 kr.

Salicilna ustna voda,

aromatična, vpliva oživiljajoče, zapreči pokončanje zob in odpravi slab duh iz ust. 1 steklenica 50 kr.

Kričistilne kroglice, c. k. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se vže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnjenih udih, skazenem želodecu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6 škatljami 1 gl. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Izvrstna homeopatična zdravila se pri nas zmirom frišne dobivajo.

Naročila iz dežele izvrše se takoj

v lekarni pri „samorogu“

Jul. pl. Trnkoczy-ja

na mestnem trgu v Ljubljani.

Priznано nepokvarjene, izvrstne

voščene sveče

izdelujeta (8)

P. & R. Seemann v Ljubljani.

Na prodaj je

na Gorenjskem v cerkljanski župniji pet oralov zemlje obsegajoče posestvo s trdozidanim gospodarskim poslopjem. Zemljišče obstoji iz lepega in velikega sadnega vrta, treh zaraščenih gozdov, nekaj polja, travnika in pašnika. Ker je v vasi tudi cerkev, bilo bi posestvo posebno za kakega vpokojenega duhovnika pripravno.

Natančnejše se poizve pri vredništvu „Slovenca“. (6)

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.